

Patkós Balázs

A matematika szégyenteljes tündöklése

A vérengzés

A kutatóintézet előtt a tömeg egyre csak nőtt. Az igazgató-helyettes időnként kinézett az ablakon. Tudta, hogy baj van. Nem szerette ezt a tömeget. Azért sem, mert az ő munkahelye előtt gyülekeztek, de főleg azért nem, mert az emberek csak meredtek maguk elé. Régebben, amikor még ő is járt tüntetésekre (bár egészen más okokból és céllal), akkor volt ennek az egésznek valami társasági jellege. Senki sem jött egyedül, és mindenki azt leste, hogy melyik ismerőse van még ott. Nyújtogatták a nyakukat, körbe-körbe forogtak. Olyan helyet választottak, ahonnan jól látszottak az érkezők. Ha kicsit is többen jöttek össze, akkor kisebb vagy nagyobb sugarú félkörökben vándoroltak a szónokok számára felállított nyomorult színpadocska bal oldalától a jobb oldalára és vissza, hogy menet közben érezhessék, elegen vannak-e, és nézhessék az ismerős arcokat.

Ezek az arcok nem voltak ismerősök. Amikor pedig mégis felismert egy alakot, az csak még nagyobb ijedelemmel töltötte el. A férfi messze, mindig a tömeg szélén állt. Látszott rajta, hogy a háttérben akar maradni. Bár nem szólt senkihez, mégis úgy tűnt, a körülötte álló emberek vele vannak és ő a főnökük. Az igazgató-helyettes a tegnapi esti híradóban látta legutóbb. A Plasztikai Sebészek Országos Egyesületének főtitkára rendszeres nyilatkozója volt a különböző tévéadóknak, híroldaloknak. A média szerette a megjelenése és a mondandója közötti kontraszt miatt. A negyvenöt és ötven közötti vékony arcú, vékony orrú, teljesen ősz hajú főtitkár leginkább egy amerikai sorozatszínészre hasonlított egészen addig, amíg meg nem szólalt. Elegáns öltözetéhez, kicsit merev testtartásához egyáltalán nem illett az az agresszív kíméletlenség, amivel azokat ostorozta, akik szerint szakmája ellehetetlenülését okozták.

Az intézet földszinti irodájában bár el volt húzva a vékony fehér függöny, a fényviszonyok megváltozására amúgy is érzékeny igazgató-helyettes idegesen pattant fel asztalától, amikor éles villanásoktól lett pár pillanatra világos a szoba mennyezete. Maga előtt is röstelkedve ismerte be, hogy arra számított, az ablakon kitekintve a főtitkár embereinek csillámló szikéit fogja megpillantani, de legalábbis valamit görcsösen markoló öklüket a kabátjuk zsebébe dugó alakokat fog látni az orvos körül. Ehhez képest hirtelen nem is találta a csoportot. Ahogy gyűltek ugyanis az emberek, fel kellett adniuk az intézettel nagyjából szemben lévő hotel átjárója elején lévő helyüket, hogy továbbra is a tömeg szélén, mindent és mindenkit szemmel tartva tudjanak várakozni. Gyorsan körbekerültek, s az intézet utcájának és az azt a főútvonallal összekötő rövid másik utcácskának a kereszteződésében táboroztak le. Innen csak akkor szorultak volna kijebb, ha még kétszer-háromszor ennyien érkeztek volna. A szűk helyen így is félelmetes volt a néma emberek látványa. Hozzájuk képest kifejezetten megnyugtatóan hatott az igazgató-helyettesre, amikor tekintetével újra megtalálta az általa magában már csak szikéseknek nevezett emberek csoportját. Ekkor azonban a főtitkár hátrafordult és szótlanul bólogatni kezdett valakinek vagy valakiknek. A kereszteződésnél lévő saroképület lassan húsz éve volt felállványozva, s az állványzat miatt az igazgató-helyettesnek csak hosszas tornázás után sikerült olyan szögben kinézni a közben résnyire nyitott ablakon, hogy meglássa a szikések mögött nagyjából hét-nyolc méterre álló két rendőrpárőr. Ijedten hőkölt hátra, majd az ablakhoz visszalépve az utca végében található régimódiasra reklámozott kávéház és az utca közepénél lévő elitgimnázium között nagyjából félúton egy parkoló rendőrautót vett észre. A benne ülő rendőrök (csak az első ülések látszódtak valamennyire az intézet ablakából) unottan nyomogatták mobiltelefonjaikat.

Nem volt világos, hogy mit jelent pontosan a rendőri jelenlét. A kis létszámú rendőri jelenlét egy előre be nem jelentett rendezvényen, melynek híre eleinte csak a közösségi oldalon terjedt, majd a profilstátuszok kétszavas jelmondatát (háromnegyed öt!) átvette a hírinséggel küzdő mainstream média. Senki nem írta le, hogy mi és hol lesz az adott időpontban, mégis mindenki érezte, hogy most jött el annak a valaminek az ideje, ami már pár hónapja benne volt a közhangulatban. Aztán dél körül valaki létrehozott egy 16:45 nevű eseményt, amin bár kevesen jelezték részvételüket, a megosztások száma óriási volt. A szinte minden beszámolóban előforduló *exponenciális* jelző, és az esemény humortalanságról és teljes ízléstelenségről tanúskodó neve émelygést és szorongást váltott

ki az intézet helyettes vezetőjéből. A rendőrök jelenléte. A rendőrök kis létszámú jelenléte. A rendőrök kis létszámú jelenléte a tömeg mögött nem az intézetet védendő, hanem hogy az esetleges sajnálatos eseményeket elzárják a külvilágtól. Nem tudott az irodájában maradni. Ki akart szaladni, de ahogy nyitotta szobája ajtaját, a bejáratnál ülő portás azonnal feléje fordult arcán kérdő és kicsit szomorú mosollyal. S bár válaszolni a mosolyra sem szóval, sem gesztussal nem tudott, legalább lépteit lelassította. Aztán a lépcsőket már kettesével véve rohant fel először az első emeletre, majd a másodikra. Öt óra múlt pár perccel, a kintiek nem siették el, bármire is készültek. Megkönnyebbülve vette tudomásul, hogy aznap senki sem kezdett el azonnal pingpongozni, amint a nem hivatalos szabályzat erre öttől lehetőséget adott. A harmadikról, a csocsóasztal mellől sem érkeztek zajok. Mérges lett a tüntetőkre, akik igazolva látták volna a munkaidő utáni játékban a kutatók elleni dühüket, és mérges lett magára, amiért ehhez igazodva örül, hogy épp nem játszott senki. Most már kifejezetten lassan lépdelt visszafele a lépcsőkön. Megnézett néhányat az intézet korábbi dolgozóit ábrázoló fényképek közül, melyek a földszinttől majdnem a második emeletig sorakoztak a falon. Idős, tipikusan szemüveges emberek néztek vissza rá. A fényképek alá írt születési és halálozási dátumok azt mutatták, hogy a matematikus lét néhány kivétellel hosszú életet biztosít. Vagy: a fényképek alá írt születési és halálozási dátumok azt mutatták, hogy a matematikus lét néhány kivétellel hosszú élettel párosul. Nem tudta eldönteni. Az első emeletre visszaérve a hosszú folyosó végén lévő kisebbik előadóteremből hallatszott némi beszéd- és krétacsikorgás-foszlány. A kutatók kutattak. Ahogyan vélhetően a fal túloldalán, a szomszédos házban megvásárolt nagypolgári lakásban kialakított irodákban elhelyezett kutatócsoport tagjai is egymásnak magyaráztak egy táblánál. Esetleg tolluk hegyét lassan vagy sebesen mozgatva számoltak egy papíron. Sikerességüktől függően kelletlenül vagy vidáman. A tervek szerint a lakást és az intézetet már régen össze kellett volna nyitni éppen az előadóteremnél, de eleinte a műemlékvédelem, később a szomszéd ház lakói léptek közbe, és az intézet vezetősége lassan beletörődött a helyzetbe. Ők legalább biztonságban vannak, gondolta az igazgató-helyettes, hiszen annak a háznak a kapujára semmilyen matematikára utaló jel nem volt kirakva. Azt találgatta, hogy jobb vagy rosszabb lenne-e a helyzet, ha megépült volna az átjáró. Egyrészt akkor talán a szomszéd lépcsőházon és kapun keresztül kijuthatott volna mindenki feltűnésmentesen az utcára. Feltűnésmentesen. Ez nem tűnt valószínűnek. Másrészt az épületbe esetlegesen betörő tömegnek is feltűnt volna az átjáró. Harmadrészt viszont be lehetett volna kéredzkedni jobb indulatú szomszédokhoz. Persze nem csapatostul, de úgysem voltak már annyian bent a munkatársak közül. Gondolatban sorra vette a lakógyűléseken megismert embereket, kire lehetne számítani. Eleinte úgy számolt, hogy azokon az összejöveteleken mindenki a legrosszabb formáját hozta, tehát annál csak barátságosabbak lehetnek valójában. Aztán igen gyorsan arra jutott, hogy egy szótlán, de látványosan mérges tömeg talán még egy lakógyűlésnél is rosszabbat hoz ki az emberből. Végül inkább elengedte ezt az egész abszurd, egyelőre még csak elképzelt Anna Frank-játékot.

- Nem tudom – mondta a portásnak miután leért a földszintre, félig tátott szájjal kóválygott a kutatók fachjait tartalmazó leveles szekrény és az udvar között, majd onnan visszatérve úgy érezte, hogy muszáj a férfihoz szólnia. Egyikőjüknek sem lett könnyebb. Aztán határozottan elindult az irodája felé, szoknyája meglebbent a nagy sietségben, meg kellett fognia, hogy ne akadjon bele az ajtókilincsbe. Duzzogva ült le az íróasztala mögé. Minden amiatt a három külföldi tudós miatt volt, akik egy délután alatt átírták az egész világot. Tudta jól, hogy nem akarták azok ezt az egészet, csak rájuk lett szóva az a szerep. De ha már úgy alakult, figyelhetek volna, gondolhattak volna előre bizonyos dolgokra. A következményekre. Gondolkodhattak volna, végül is ezt csinálták egész életükben. Nem kellett volna azt úgy elkapkodni. A szerződéskötést.

Az igazgató-helyettes három évvel ezelőttig egy kérdőíves közvélemény-kutatás erre vonatkozó kérdésére azt felelte volna, hogy a maga módján vallásos. Azóta már minden ember a földön vallásos volt, a legtöbben a maguk módján, bár sokan szerettek volna egy hivatalosat, de az a három tökkelütött semmi ebben az irányban értelmezhető nem tudott adni. Csak kitaláltak egy mindent felforgató szabályt, ami miatt most az épület előtt állt öt-hatszáz némaságig dühös ember, és egyetértett velük másik néhány millió, és ki tudja, mi volt a helyzet más országokban, más

kutatóintézetek előtt.

De még gondolatban sem tudta kimondani, hogy kivel kötötte a három matematikus a szerződést. Az ablakon kipillantva már biztosra vette, hogy az az embertömeg nemsokára bent lesz az intézetben. Igyekezett nyugodtan gondolkodni, és arra fókuszálni, hogyan lehetne legalább a nem matematikus dolgozókról meggyőzni az embereket, hogy engedjék őket haza. A portásról értelmiségi kinézete miatt úgy érezte, sajnós szó sem lehet. A kutatók között voltak, akik az örült nemtörődöm tudós szerepét hozták, a fiatalok és középkorúak közül jó páran sportosan öltözködtek, de a legtöbben leginkább megfáradt, alsó középosztálybeli irodistáknak tűntek, akik közül a két portás (szerencsére most csak egyikük ügyelt) elképesztő eleganciával emelkedett ki. Mindig nagyon készségesek voltak mindenben, egyenes derékkel és háttal jártak, a recepciós asztal mögött általában egyik lábukat a másik térdükön átvetve, az asztal deszkájához képest kicsit sréhen, nem hanyagul, nem lazán, de megnyugtatóan és görcsmentesen ültek és kedélyes mosollyal fogadtak minden érkezőt, távozót, illetve a könyvtárban található földszinti nyomtatóhoz vagy a titkárságra igyekvőket. A Plasztikai Sebészek Országos Szövetségének főtítkárával szemben ők úriemberek maradtak megszólalásuk után is.

Az igazgató-helyettes épp a könyvtárban, illetve a gazdasági osztályon dolgozókat és lehetőségeiket vette sorba, amikor egy az intézet ajtajánál a tömeg sűrűjében álló ballonkabátos férfi sms-t kapott. Elő se vette telefonját, tudta az üzenet szövege nélkül is, hogy mi a dolga. Fél perccel később negyöt ember feszült neki az épület nehéz fából készült, majdnem száz éves, de nemrégiben felújított bejáratának. A kapu közepén lévő ajtó a kilincs lenyomására megadta magát és kinyílt. A kicsit távolabb állók úgy gondolhatták, hogy könnyedén beözönölhetnek majd az épületbe, de a kapu két széle állta a sarat, és nem engedett, így a szűk bejáraton csak lassan juthattak be a belső üvegajtóhoz vezető lépcsőhöz az emberek. Az első néhány az ajtón beeső elégedetlenkedő meglepődött, hogy még egy akadályon kell átküzdeniük magukat. Lassan araszolgatva közelítették meg az első lépcsőfokot. Egy nevető, az eseményeket felülről és ezáltal kívülről szemlélő megfigyelő azt gondolhatta volna, hogy akaratlanul és automatikusan valami fajta csatárláncba fejlődtek. Az eseményeket felülről szemlélő megfigyelő nagyon rossz szögben láthatta volna a külső kaput a belső ajtóval összekötő lépcső melletti falon elhelyezett emléktáblát, melyen egy régebbi kor szinte sose ismert, de ha mégis, akkor azóta egy-két kivétellel elfeledett halottaira emlékeztek. Az intézetbe betörő férfiak egyáltalán nem látták az emléktáblát, mert nem érdekelte őket, hogy mi van a falon. Mire a harmadik-negyedik lépcsőfokra értek, eléggé felbátorodtak ahhoz, hogy egy-egy morgás vagy akár kiáltás is elhagyja szájukat. Most már szökellve közelítettek az üvegajtóhoz, amit a portás előzékenyen a távirányítóval kinyitott előttük. A magas, hosszan pittyogó hang minden kutyát nyüszítésre és elsomfordálásra készítetett volna, de a most már lendületbe jött előörs, mely hátulról folyamatosan gyarapodott, érzékelné sem tudta sem a hangot, sem azt, hogy az akadály már nem akadály, így a délután első áldozata szilánkokra és forgácsokra törve lelte halálát. A nagy, de egyszerű és ronda recepciós asztal mögött ülő portás meglepetésében sem felejtette el az érkezőket furcsán távolságtartó mosolyával fogadni – zavara csak abból volt érzékelhető, hogy egy negyed másodpercnyi dermedt mozdulatlanság után jobb lábát továbbra is a bal térdén tartva, testét hosszában megnyújtva oldalra hajolt, kinyitotta a kutatói és egyéb szobák pótkulcsait rejtő kis szekrénykét, és elővette majd az asztalra maga elé ejtette az egyébként igen jól felszerelt fénymásológépszoba rózsaszín műanyag fityegővel ellátott kulcsosomóját.

A jelek

Az első jelek Budapesten, a Rumbach Sebestyén utcai templom kőtábláin bukkantak fel. Később másutt is feltűnt a kis karika az első parancsolatot jelző betű mellett jobbra lent, ahogy a két egymáshoz érintett patkócska a második parancsolat betűjelénél, és a többségi ábécé egy karakterével majdnem teljesen megegyező jel a harmadiknál, de az első észlelő egy a szemközti ház

hatodik emeletén lévő lakás vendége volt. A házigazda és a vendégsereg három tagja cigarettaszünetet tartott a remek nézelődő helyként szolgáló erkélyen, amikor a középiskolai matematikatanár észrevette a három apró változást a kőtáblán. A rendőrségi vallomások szerint a többiek nem figyeltek fel semmilyen változásra, semmi különlegesre a viselkedésében, a szokásos feszült zavarodottsággal ülte végig a vendégség maradék két, két és fél óráját. Utólag ő is csak annyit mondott, hogy egy pár percet még maradt az erkélyen, s egy életében se előtte, se azóta nem tapasztalt éleslátás szállta meg olyannyira, hogy egy rövid ideig még a több évtized alatt a templom ablakpárkányain felgyülemlett harminc centi átmérőjű galambürülék-labdáknak is értelmük lett. Nem tudott viszont magyarázatot adni arra, hogy a vendégségből eljőve, még a lépcsőházból miért egy szinte senki által nem hallgatott internetes rádió beszélgetős műsorába telefonált be, hogy felfedezését elmondja. A törvényeknek ellentmondva (melyért néhány százezer forintos bírsággal sújtották az adót) a beszélgetésnek csak az elejét őrizték meg a csatorna szerkesztőségében. Ezen egy zaklatottan beszélő, a lépcsőkön lefele szaladástól kissé ziháló férfi az egyetemi jegyzeteiről, a gimnazista tanítványai körében a felfedezéstől elnyerni remélt tekintélyről és Thomas Mannról hadovál. A nyomozást felsőbb utasításra levezénylő, de azt végig cinikusan kezelő főhadnagy egy hétnyi nem túl megfeszített munka után a pozíciójával még összeegyeztethető lehető leggunyorosabb mosollyal az arcán nyújtotta át az aktákat felettesének. Ország rendőrsége már megint sikeresen lezárt egy teljesen feleslegesen elindított ügyet.

Az apró jelek semmilyen hatással nem jártak, hiába ismétlődtek meg más templomokon is. (A budapesti nyomozás is csak jóval később, már a szerződéskötés után, post festum zajlott le.) Így Isten kénytelen volt látványosabb, és habitusához illően erőszakosabb eszközökhöz folyamodni. Azon a tavaszon két héten keresztül a világ különböző nagyvárosainak a közlekedése lehetetlenült el legfontosabb utcáik közepén terpeszkedő, több sávot is lezáró óriás kőtáblák miatt. A táblák éjszaka, el nem égő meteoritokként, nagy robajjal értek földet. Emberi sérülés sosem történt, a másnapi híradók beszámolóiban kivétel nélkül mindig szerepelt a csodával határos módon fordulat. A városok, települések kiválasztásának logikája hamar világossá vált: a táblákat kapó városok vagy negyedeik abszolút értékben vagy százalékosan jelentős méretű populációval rendelkeztek Isten korábban kiválasztott népéből. Isten nem próbálta leplezni dühét és könyörtelenségét. A gyorsan felismerhető sémába mindenki által várt nagyvárosokon vagy híresebb városrészeken kívül bekerült a sorba egy kis portugáliai falu is, melynek közössége több, mint ötszáz éve rejtegette vallása titkát. A kőtáblák üzenetét Isten ezúttal az emberiség értetlenebbik fele számára is dekódolhatóan fogalmazta meg, bár szavakat, pláne mondatokat most sem volt hajlandó írni. Minden városban a bámészkodó tömeg azt láthatta, hogy a parancsolatokat jelölő betűk fentről lefele, a két táblán nem teljesen egyező ütemben ugyan, de halványodtak, egyre kevésbé mélyen vésődtek bele az anyagba. Az ötödik, illetve tizedik parancsolatoknak csak a helye maradt meg, a kimaradt betűk azonban nem a táblák legalján foglaltak el némi ürességet, mivel egy lábjegyzetnyi betoldással egészült ki minden kódarab. Az alsó, hozzáadott rész néhány sor pontot tartalmazott. Hogy egészen precízek legyünk, a jobb oldali tábla aljára három sor két-három szóra elegendő hosszúságú pontozott vonal került, míg a bal oldalon egy ilyen sor volt látható. A leendő pecsét helyét nem jelölte semmi.

A viták azonnal megkezdődtek. Először is a számok értelmét kellett tisztázni. Bár az emberek többsége nem kételkedett abban, hogy az egyetlen vonal jelképezi az üzenetek küldőjét, aki a másik szerződő fél részéről három felhatalmazott aláíró vár, akadtak, akik ezt nem így látták. A hivatalos európai nagy keresztény egyházakban csak alsóbb szintekről próbálták azokat a véleményeket erősíteni és terjeszteni, melyeket egyes karizmatikus kisegyházak vezetői nyíltan hirdettek. Szerintük a három vonal a szentháromságot jelképezte, és az emberiségnek egyetlen képviselőt kellett találnia egy legújabb szövetség megkötésére. A hírekben amúgy is sokat szereplő, de most az események folytán a világ figyelmének középpontjába kerülő Ország ortodox lakói heves tüntetésekkel reagáltak. Fekete ruhába öltözött emberek szorongattak transzparenszeket, melyeken egyetlen szó állt: Egy! A szónokok ugyanazt a beszédet mondták újra és újra: a smá imádságot.

A számuk után a képviselők foglalkozásának eldöntése problémamentes volt. A különböző vallási vezetők belátták, hogy maguk közül nem tudnak jelölni, hiszen túl sokan vannak, egymást nem

fogadják el. A korábban észrevétlenül maradt, de eddigre már felfedezett apró jelek ürügyén mindenki boldogan egyezett bele, hogy legyenek a küldöttek matematikusok. Minden hatalmasok abban reménykedtek, hogy a három kiválasztott közé be tudják csempészni saját emberüket, embereiket. A világpolitikai helyzet jelentősen megváltozott. Az Ország hagyományosan feszült viszonyban volt a környező államokkal, de a kőtáblák megtették hatásukat. Kiderült, hogy legalább egy isten biztosan létezik, és bár eddig is az volt a megállapodás, hogy ez az isten az övéké is, de valahogy nem a megfelelő ismertetőjeleit hangsúlyozta ezen a tavaszon. Így a szomszédos népek kormányai boldogan könnyebbültek meg arra a hírre, hogy tudósok fogják a szerződés során az emberiséget képviselni. Bármilyen fejlemény kommentálásától elzárkóztak, háttértevékenységük egyedül arra terjedt ki, hogy titkosszolgálati eszközökkel próbálták a szóba jöhető matematikusok politikai nézeteit kideríteni, és a nyugati közvéleményt az éppen esélyesebbnek tűnő baloldali jelöltek támogatására bírni. Mivel a kiválasztási folyamat egyáltalán nem volt világos, ez nem bizonyult egyszerű feladatnak. Mikor, kit, hogyan és kik között kéne népszerűsíteni? Ki és mikor hozza meg a végső döntést?

Az európai politikusoknak ezeknek a kérdéseknek a megválaszolásán túl saját maguk és intézményeik körülményességével is meg kellett küzdeniük. A tudományos ügyekért is felelős tárca sem az uniós, sem a nemzeti kormányokban nem számított túl jelentős pozíciónak, így most túl sok lépés vezetett a fontos emberektől a tudomány képviselőiig. Akik leginkább széttárt karokkal álltak, ha arról kérdezték őket, hogy milyen tárgyalási ajánlattal kéne érkezni a szerződéskötésre, lehet-e jó stratégiát alkalmazni Istennel szemben, vagy hogy ki lenne alkalmas közülük a tárgyaló szerepére. Legtöbbjük egyáltalán nem gondolta a kőtáblák betűinek halmazelméleti jelölésekké változtatását elégséges bizonyítéknak arra, hogy matematikusoknak kéne az emberiséget képviselniük, de szinte kivétel nélkül mindegyikük élvezte a helyzetet, hogy másokat is érdekel a véleményük. Legalább annyira, hogy befolyásolni próbálják őket. Megalázónak érezték viszont, ha politikusok vagy mások azzal igyekeztek rávenni tudósokat a részvételre, hogy a nagy szerződés alkalmával esetleg lehetőség nyílhat kisebb, személyes szerződések megkötésére, de legalábbis néhány eddig reménytelenül nehéznek bizonyult sejtés bizonyításának megismerésére. A Könyvbe mi írjuk a bizonyításokat, nem kilessük onnan őket, és a Legfőbb Fasisztához sem megyünk tárgyalni – írta egy önérzetes matematikus.

Az Ország nagy tengerentúli szövetségese több fronton próbálta elérni saját érdekeinek érvényesítését. Egyrészt a tudományos közélet különböző szinterein próbáltak természetesnek tűnő vitát gerjeszteni arról, hogy mi is álljon a majdani szerződésben. Levelező listákon, blogokban, matematikai problémafelvető oldalakon, de még egy sietve összehívott konferencián is igyekeztek minél inkább arról győzködni a matematikusokat, hogy bármi is legyen majd a születendő egyezés, akkor jár jól az emberiség, ha minél jobban hasonlít a leendő világ a jelenlegire. Minél kevesebb változtatás, annál nyugodtabb és zökkenőmentesebb átmenet. Nézeteiket a kormánytisztviselőkön keresztül is hangoztatták valamelyest, de jóval nagyobb szerepet kaptak azok a tudósok, akik a hadsereg, vagy valamilyen más kormányzati háttérintézmény által felügyelt kutatásokban vettek részt. Itteni munkájuk természetéből adódóan ők nem publikálhatták eredményeiket, így nem voltak túl ismertek szakmai körökben, leginkább volt évfolyamtársak, tanárok emlékeztek rájuk, ezért is volt némileg megmosolyogtató az a kormányzati szándék, hogy most őket mindenhol bevetve befolyásolják a tudományos közvéleményt. Elnökük és annak tanácsadói is jóval fontosabbnak tartották az Ország vezetőivel folytatott tárgyalásokat, melyek, úgy tűnt, rendben haladtak. Megállapodtak, hogy mindkét állam egy-egy matematikust küld a szerződők közé, egy kettős állampolgársággal rendelkező harmadikon kívül. Folyamatosan egyeztettek jelöltjeikről, együtt kezdték kidolgozni azt a kommunikációs stratégiát, mellyel a világ számára megmagyarázni készültek, hogy miért nélkülük döntenek a delegáció összetételéről, a majdani kapcsolatfelvétel módjáról és idejéről. A sok titkos és kevésbé titkos előkészület azonban feleslegesnek bizonyult, amikor egy külső és felülről szemlélődő megfigyelő számára talán nem is túl váratlan húzással az Ország átvenni tervezte az események irányítását.

Szíván hónap elején, az ünnep beköszöntése előtt három nappal az Ország politikai vezetése a világ

összes népét, köztük szövetségeseit is, meglepve katonai akciót indított. Az Erősen Elérhetetlen Számosságok hadművelet nem törekedett a környező államok hadseregeinek vagy az ott működő terrrorszervezetek egységeinek megrendítésére vagy felszámolására. Erre a szerződés előtti furcsa várakozó helyzetben nem is volt szükség, lényegében bármilyen tényleges ellenállás nélkül adták fel azok területeiket. A vihar előtti csendben az Ország hadvezetése sem volt túl mohó, megelégedtek egy nagyjából ötven kilométer széles biztonsági sáv kialakításával. Legfontosabb céljuk a szomszédos félsziget megszerzése volt, melyet ideiglenesen már több korábbi háború alkalmával birtokoltak. Az ütközőzónával szemben ide komolyabb csapatokat vezényeltek, s ez, illetve a közelgő ünnep bizonyossá tette a világ számára, hogy innentől fogva a szerződéskötést saját belügyüknek tekintik. A következő másfél napban a nemzetközi közvélemény, az ENSZ, a különböző nagyhatalmak, és a senki által semmibe sem vett országok vezetői is váltakozóan fenyegetőző, higgadt vagy akár kérlelő hangvételű nyilatkozatokban és petíciókban fogalmazták meg azon óhajukat, hogy részesei szeretnének maradni a folyamatoknak. Ennek ellenére senkit nem ért váratlanul, amikor végül az Ország miniszterelnöke a nyilvánosság elé lépett és ismertette kabinetje döntését a szerződéskötéssel kapcsolatban.

A kora nyári Szíván hónap ötödik napján, kevéssel dél után a miniszterelnök az erre az alkalomra készült nevetséges fekete akadémiai talárjában befejezettnek nyilvánította sajtótájékoztatóját, s az eddig a háttérben biodíszletként toporgó három tudóssal együtt kilépett a tetőteraszra, ahol épp az imént indították el a várakozó helikopter motorját és propellerét. A fotósok kiözönlöttek utánuk, s a történelmi felvételek egy magabiztosan mosolygó politikust, egy gondterhelt, egy mérges, és egy ki tudja, miben lévő matematikust örökítettek meg, amint az előbbi búcsúzóul kezét fog az utóbbiakkal, mielőtt azok beszálltak volna a gépbe, hogy elrepüljenek szövetséget kötni Istennel.

A kormányülés

A mezőgazdasági és földművelődésügyi miniszter érkezett utolsónak a Várba. Kelletlenül bólintgatott köszönés helyett az öröknek, a folyosókon szembejövőknek, az irodákban ülőknek. A tanácskozó terem előtti hall végre üres volt, így lett néhány másodpercnyi magánya. Igyekezett ezt az időt arra felhasználni, hogy visszafojtott dühét nyugodt unalommá, csendes apátiává változtassa. Politikusként tisztában volt azzal, hogy bizonyos események nem azért vannak, mert ott annyira fontos dolgok történnek, hanem azért, hogy legyenek, hogy lehetőség szerint mindenki tudjon róluk. Ismerte és megértette miniszterelnökét, hogy az utóbbi másfél évben egyre sűrűbbé váló rendkívüli kormányülések számára azt a célt szolgálták, hogy az emberek felé fenntarthassa a potens és cselekvő politikus képét, aki ura és irányítója a helyzetnek. Elfogadta, hogy ehhez főnöke időnként, és nem is olyan ritka időnként, szükségét érezte minden minisztere egyidejű jelenlétének. Dúhe az ellen irányult, hogy mostanában nemcsak megszorodtak a normális ügymeneten felüli ülések, de egyre inkább az lett az érzése, hogy a kifelé mutató célokon kívül fontos szempont lett a kormányon belüli hierarchia befelé történő állandó megerősítése. Egyre inkább zavarta, hogy olyan összejöveteleken kellett részt vennie, ahol az őhöz tartozó területekről egy szó sem esik, a véleményére nem kíváncsiak, a sajtótájékoztatókra némely más miniszterekkel együtt már nem hivatalos, és azon egyetlen alkalommal, amikor egy újságírói kérdésre a Várból kifele tartva ő mégis nekikezdett elmagyarázni, hogy a jelenleg még megjósolhatatlan ideig tartó hirtelen népességszaporulat következtében a más országokban már jelentkező élelmezési problémák elkerülése érdekében sokkal nagyobb figyelmet kéne fordítani a mezőgazdaságra, akkor a legközelebbi ülésen mindenki előtt leteremtette a miniszterelnök, hogy miért nem tartotta magát a kommunikációs főtanácsadó által kidolgozott panelekhez, miért hozott volna be a köztudatba egy újabb majdan kezelendő problémát. Kész szerencse, hogy az aznapi sajtótájékoztatón egy olyan frappáns mondattal sikerült megalázni a legnagyobb ellenzéki párt egyik higgadt tárgyilagossága

miatt az értelmiség erre fogékony részében egyre népszerűbb politikusát, hogy a miniszter nyilatkozata szinte észrevétlen maradt.

Kész szerencse – gondolta a mezőgazdasági és földművelésügyi miniszter. Nagyot fújva lélegezte ki a levegőt, miközben belépett az ülésterembe, s a szeme sarkából még látta, ahogy a miniszterelnök kedvenc minisztere kíséretében megjelenik a hall egy oldalajtójában. Az ülésteremben aztán gyorsan leült a helyére, a székéig vezető néhány méteren csak a mellőzöttségében valamennyire sorstársnak tekintett oktatásügyi kollégájával kellett lekezelnie. Kinyitotta az odakészített ásványvizek közül a szénsavasat, majd lehunyta szemét és mosolyogva hátradőlt.

A kormányfő megérkezése után nem hagyott sok időt üdvözlésekre, baráti csevejre, de nem hagyott sok időt saját magának sem, hanem néhány mondat után átadta a szót a Véletlen Események Minisztériuma vezetőjének. Ez volt az a pillanat, amikor a kormánytagok közül jó néhányan elengedték a reggeli összejövetelt. A véeminiszter egy ötvenes éveinek elején járó budapesti születésű matematikus volt, aki diákévei után egy a tanárképzéséről ismert vidéki főiskolán helyezkedett el. A diákok körében kifejezetten népszerűtlen volt zavaros előadásai, szigorú vizsgáztatási módszerei és ritka, de annál felejthetlenebb dühkitörései miatt. Kollégái sokáig szürke jelenségnek tartották, és emiatt nyugodt érdektelenséggel beszéltek róla, ha valamiért mégis szóba került. Tíz egynéhány évvel ezelőtt értetlenül fogadták társuk vezetői ambícióit, de nem tulajdonítottak neki túl nagy jelentőséget egészen addig, amíg nyolc éve kizárólag a kormánypárt helyi szervezetével való jó viszonyának köszönhetően, és ezt a tényt kicsit sem palástolva, elintézte docensi kinevezését. Ekkor egy pár hónapra bizalmatlanok lettek vele szemben a tanszékén, de néhány évvel később mindenki végleg megnyugodott, amikor sikertelen tanszékvezetői pályázata után minden igyekezete és kapcsolatai ellenére sem sikerült elérnie, hogy professzori rangot kapjon. Nemcsak a tanszék dolgozói, de az egész főiskolai oktatói kar meglepetéssel, és némileg megrökönyödéssel vette tudomásul, hogy a szerződés kötésre adott egyik első válaszlépésül felállított minisztérium vezetőjének nevezték ki.

A politikában teljesen ismeretlen férfi az agilis tudós szerepében tetszelegve próbált eleinte talajt fogni, majd minél több hatalmat szerezni magának. Segítségére volt ebben a kormányfő bizalma, melyet minden bizonnyal annak hatalmi játszmái indokoltak kizárólag, minisztertársai és a különböző kormányközeli háttéremberek lenézése, de eleinte legfőképpen az a tény, hogy a szerződés kötés előtti világvége hangulat, illetve a közvetlenül utána bekövetkező káosz még az ő jelenléte nélkül zajlott. Senki sem hallott még róla, amikor végigsöpört a világon, hogy „mindenkinek két kockadobás dönti el, hogy meddig él”. Megszorongatott diákjain kívül senkinek fogalma sem volt létezéséről, amikor az emberek milliónyi halott árán tanulhatták meg, hogy a szabad akarat továbbra is jár nekik, s hiába védekeztek szinte kivétel nélkül azzal, hogy ők úgy tudták, hogy „mindenkinek két kockadobás dönti el, hogy meddig él”, vállalniuk kellett a felelősséget azért, hogy helyesen úgy szólt a mondás, hogy meddig él legfeljebb. Még alig ismerték, amikor kezdett összeállni a kép, hogy a második dobásért cserébe a szépészeti műtétek eredménye pár hét alatt megsemmisül.

Óriási lendülettel vetette bele magát a közéletbe. A hivatásos politikusoktól ösztönösen félt, köreiket kerülte, ezzel szemben országa összes egyetemét végigturnézta előadásával, melyeken azon nézeteit fejtette ki, melyek szerint az új, megváltozott világrendet egy új alapokra épülő matematika fogja leírni, a tudomány segítségével leszünk képesek a legjobban kihasználni a két kockadobás adta lehetőségeket. Hiába állt ellen pártállástól és vérmérséklettől függően hangosan vagy csendes tartózkodással az akadémiai közeg, minden elutasítás csak még jobban feltüzeltelte. Átvéve főnöke mentalitását, az ellenvetésekkel mit sem törődve sulykolta saját elképzeléseit. Amikor az *An introduction to non-standard probability theory* című zagyvaságokkal teli, tudományos értékeket nélkülöző kéziratát nemzetközi nyomásra levették a világ összes országának tudósai között bevett archiváló oldalról, akkor egyrészt Nemzeti Repozitóriumot alapított, melyben elsőként helyezte el visszadobott irományát, s melynek használatát kötelezővé tette országa minden kutatója számára, másrészt a nagyközönség felé az elnyomott-kis-ország-vagyunk,-sose-lehet-igazunk,-pedig érzését

kommunikálta, amely érzés értő fülekre és szívekre talált. Minisztériumán belül kutatócsoportokat hozott létre, melyek kormányzati odahatással egyre-másra kötötték az együttműködési szerződéseket különböző egyetemek és főiskolák eleinte csak alkalmazott matematikát oktató, majd tetszőleges tanszékeivel. Ezen együttműködésekre hivatkozva egyre nagyobb beleszólást és befolyást szerzett felsőoktatási és kutatási kérdésekben, majd a költségvetés idevonatkozó része felett is fokozatosan átvette az irányítást, és ezekben a hónapokban igyekezett kiterjeszteni ellenőrzését fejlesztési és bizonyos népesedésügyi területekre.

Sem környezetében, sem a közéletet figyelemmel követők között nem akadt senki, aki értette volna, hogyan képes iszonyatos beleéléssel előadott, de átlátszóan nevetséges fejtegetéseivel bárkit is meggyőzni, lelkesíteni vagy akárcsak legyintésre készíteni dühös ellenszegülés helyett. Mégis ez történt, s az időközben egyre-másra felbukkanó újabb és újabb problémák kezelését is át tudta hárítani minisztertársaira, szakmai, illetve civil szervezetekre anélkül, hogy lassan, de biztosan növekvő rajongótáborának hite akárcsak egy kicsit is megingott volna a mindenekhez való hozzáértésében. Úgy tűnt, hogy az áltudományos blabla, de a legalábbis rossz kontextusban, értelmetlenül elejtett, elhadart, vagy éppenséggel hangsúlyozott matematikai fogalmak, tételek hiába váltottak ki gúnyos félmosolyokat a kicsit is hozzáértőkből, elegendőnek bizonyultak ahhoz, hogy az eseményeket a világvége hangulat elmúltával újra közömbösebben szemlélő emberek figyelmét eltereljék arról a tényről, hogy a véeminiszter újnak kikiáltott tudománya tulajdonképpen még semmilyen eredményt nem produkált. Egészen különböző okokból ugyan, de senkinek nem jutott eszébe, hogy, például, a halálozások megszűnése miatt keletkezett feszültségeket neki kéne kezelnie vagy legalább előre látnia. Senkiben fel sem merült, hogy neki kéne kezdenie valamit az orvosok közötti általános elégedetlenséggel megbecsültségük csökkenése miatt. A biztosítótársaságok élet- és nyugdíjbiztosítással foglalkozó részlegei hiába foglalkoztattak sok matematikust (vagy talán éppen emiatt), nem kértek segítséget a véeminisztériumtól. A népességrobbanás a migráció új, még nagyobb hullámát indította el, s amit a szokásos politikai ügymenet sikeresen fojtott el, azt a bevándorlók tömegei villámgyorsan megváltoztatták: a világ gazdagabb felének országaiban újfent megerősödtek a különböző szakszervezetek, melyek szinte kivétel nélkül legemberibb és egyben legvisszataszítóbb arcukat mutatták. Egymást érték a különböző tiltakozó menetek, kvótákat követelő nagygyűlések, melyeken a szónokok harciasan védelmezték saját jogait és javaikat a náluk is szerencsétlenebb menekülöktől. Mindenféle mesterségek képviselői szitkozódtak és fenyegetőztek félelmükben fejlett világszerte újabb és újabb ultimátumot adva kormányaiknak a helyzet rendezésére. Így volt ez Budapesten is, ahol a különösen szerencsétlenül járt plasztikai sebészek, s az ő főtitkáruk voltak a leghangosabbak a kormányt szidalmazók között.

A kormányt, de nem a véeminisztert, aki eddig sikeresen ellebegett a jelen elől magát a jövő emberének beállítva, sőt, hogy unalmas és teátrális hozzászólását átugorva beszéde végére mégis csak visszatérjünk hozzá, most éppen ő kérdezte szigorú tekintettel a városi pletykák szerint prosztatabántalmakkal küzdő belügyminisztert, hogy mit tesznek az ország nyugalma érdekében. Az éppen egy ásványvizes palack kupakjának lecsavarásával volt elfoglalva, s tekintélye megőrzése miatt, és hogy mutassa, a helyzetet, sőt magát a főtitkárt is kezében tartja, nem gyorsította fel szöszmötölését, lassan töltött magának, és a szomszédai által is jól hallhatóan hármat kortyolt poharából. Ha e pillanatban egy fentről figyelő szemlélődő éppen erre az ülésteremre tekintett volna le, tizenhárom másképpen tartott férfifejet láthatott volna a mereven mozdulatlan kopasztól, az izzadt, lappadó hajún keresztül a kicsit oldalra billenő, felnyírva fürtös fiatalig. Ahogy fentről végignézett volna a doboló ujjakon, a kinyitott, de be nem kapcsolt laptopokon, rettentő rosszkedv lett volna rajta úrrá, és még a belügyminiszter válaszána megkezdése előtt elvesztette volna minden érdeklődését a teremben zajló események iránt.

És ne legyünk stréberek: ha őt se érdekelte volna, minket se érdekeljen.

Az alku

Vitali az Orosz Iskolának eufemizált Szovjet Iskola tagja volt, és most nagyon mérgesen csapta be maga mögött a katonai dzsip ajtaját. Dühös volt, hogy ki kellett hagynia a délelőtti szemináriumot, mert jött az ukáz, hogy menni kell. Ráadásul az ő külföldi vendége volt az előadó. Dühös volt a megalázó sajtótájékoztató miatt, és dühös volt amiatt, hogy bár helikopterrel elvitték őket a hegy lábáig, onnan egy Iván nevű, kellemetlen, kicsit bolondnak tűnő, tizedesi rangban szolgáló sofőr szállította őket tovább, de amikor a csúcsig vezető út felénél tartottak, meglátott néhány felhőt, és nem tárgított attól, hogy ez a jel, hogy neki csak idáig szól az útja, s innentől a három tudósnak gyalog kellett mennie. Vitali nevetségesnek tartotta Ivánt is, de főleg hazája politikai elitjét, amely az ő kárakra kerített élő tévéadással, propellerzúgással, búcsúzkodással, megérkezéssel, továbbindulással telezsúfolt show-műsort abból, amit szerinte a huszonegyedik században már illetet volna a lehető leggyorsabban, de mindenképpen egy-két óra alatt a lényegre koncentrálni lezavarni. Persze a kihagyott előadást sajnálta leginkább, bár a lelke mélyén már két hónappal korábban, a feladatra való jelentkezéskor tudta, hogy ilyesmi minden bizonnyal elő fog fordulni. Egy kora tavaszi délután lakása utcájában sétált már, amikor az Ország egy ügynöke lépett mellé. Egészen megijedt tőle, mert a filmekből ismert öltöny-napszemüveg-határozott arcél hármas helyett a bolond amerikai turista ismertetőjeleit hordozta inkább, de végül sikerült meggyőznie Vitalit arról, hogy kiket is képvisel. Vitali elég hálás volt az Orzágnak azért, hogy még fiatal korában elhagyhatta szülőhazáját, s itt egy teljesebb életet élhetett, az viszont közös volt a két államban, hogy alkalomadtán megkövetelhetett némi honfíui kötelességtudatot, ami Vitalinak nem is volt ellenére, bár abban, hogy elfogadta az ajánlatot, sokkal inkább szerepet játszott az, hogy érdekes megoldandó problémának tartotta, hogyan lehet Istennel érdemben tárgyalva kialakítani egy a jelenleginél értelmesebb modellt az életre, a világra. De nem sorolta volna három legkedvesebb megoldatlan problémája közé, sőt, még a top tízbe se fért volna be. Talán ennek is köszönhető, hogy bár tudta, hogy nincs igaza, de most mégis dühös volt mindenre és mindenkire maga körül az elmulasztott szeminárium miatt. A lába elé bambulva menetelt felfelé, s amikor felnézett, mérgesen fújta egyet, megrázta a fejét, és ahogy megpillantotta a belső kételyei ellenére is nyugodtságot sugárzó Ront, és a teljesen elvarázsolt Saharont, elfintorította arcát.

A kőtáblák jelei, illetve tudományterületén betöltött vezető szerepe miatt Saharon helyét a küldöttségben senki nem kérdőjelezte meg kivéve azon közeli ismerőseit, kollégáit, akik tudták, hogy matematikán kívül képtelen volt komolyan venni bármit is, hogy az őszinte sajnálatára nem is olyan ritka ünnepi megjelenéseire felesége kötötte meg nyakkendőjét, hogy bármin el tudott gondolkodni, de bármitől el is tudott kalandozni gondolatban, és inkább tűnt úgy, hogy a gondolatai uralták Saharont és nem ő a gondolatait. Isten megalázkodva fokozta le magát bazári mutatványossá e néhány órában, hogy apró csodácskák tucatjaival segítse ki Saharont, és hol egy gödröt takarított el útjából, hol az egyensúlyába billentette vissza, mindenesetre folyamatosan ügyelnie kellett, hogy tárgyalópartnerei közül a legmosolygósabb egyáltalán megérkezzen a tethelyre. Ron észrevette a kis csodákat, de ezek csak tovább fokozták szorongását: úgy érezte, máris kiszolgáltatottá, adóssá váltak. Vitali viszont továbbra is a dühével küzdött, így ő nem észlelt semmit Isten ténykedéséből. Hamarosan viszont mindhárman megtapasztalták azt, ami az egész délután legkülönlegesebb élménye lett mindnyájuk számára. Mikor dolguk végeztével, sötétedéskor visszatértek először Ivánhoz, majd az Országba, néhány napra a politikai vezetés sajátította ki őket magának, de később egy-két közös interjú erejéig muszáj volt a nagyközönség számára is személyes beszámolót adni. Ez a néhány beszélgetés a vártnál is nagyobb kudarcot hozott: az emberek minimális elvárása valamifajta bizonyosság volt az új rendről, de legtöbbször egy utolsó ítéletszerű forgatókönyvben reménykedtek, hogy utánuk már nem jön semmi, vagy ha esetleg mégis, akkor az már ügyetlen utánzat lesz csak. Ehhez képest a két valószínűségi változó érthetetlen és értelmetlen törvénye haragot és elkeseredést váltott ki a többségből. A riporterek mind magabiztosan kezdtek neki a

interjúknak, és mikor belátták, hogy semmi számukra konkrétat és értelmezhető nem tudnak kiszedni a tudósokból, akkor tették fel a mentőövnek szánt „Na és hogy nézett ki? Milyen ő?” kérdést. Erre a három matematikus mindig egy közös problémafelvetésről, együttgondolkodásról, bizonyításról kezdett el beszélni. Azon a délutánon, ahogy Vitali dühe lassan elmúlt, arra lett figyelmes, hogy nemcsak a saját gondolatai vannak a fejében. Megállt és visszafordult két társa felé, akiket a méregtől hajtva kicsit le hagyott. Ron nagyjából ötven méterrel lejjebb a szakállával babrálva nézte a kettejük között sétáló Saharont, aki észrevéve, hogy azok ketten figyelik, elmosolyodott, és gondolatban kért segítséget, hogy merre lábáljon ki a cserjéből, amibe a szinte teljesen kopár hegyen sikerült beügyeskednie magát. Nem tudta, kitől kapott segítséget, de hogy végérvényesen eldöntse, értik-e egymást ezen az új módon, cikk-cakkban közelített Vitali felé magában mindig előre jelezve, hogy balra vagy jobbra fordul-e, sőt, a nagyobb hatás kedvéért egyszer még vissza is fordult. Mire lihegve odaért a másikhoz, már mindhárman azon gondolkodtak, hogy mire is használják ezt a lehetőséget. Kellemetlen pár perc következett, ami alatt hozzá kellett szokniuk, hogy nemcsak, hogy benne vannak egymás gondolataiban, de már nem is igen tudják megkülönböztetni azokat, sajátjaik valamikor a megfogadás és a mondatba rendeződés között bekerülnek a kavargó közösbe. Aztán hirtelen ott volt előttük a kérdés, a nagyjából negyven éve megoldatlan probléma, mely egyikőjüknek sem volt igazán szakterülete. Mindnyájan érezték, hogy sugallva vannak, de szerencsére az érzések nem voltak közösek, csak a gondolatok, így ezzel most nem kellett törődni. Később mindenki tudni vélte, hogy a bizonyítás egyes ötletei melyikőjüktől származhattak, bár ezt a hagyomány szerint nem volt illő ki is mondani, de a három tudós már a teljesen elfuserált tévéinterjúk során ezt próbálta a megrökönyödött és egyáltalán nem érdeklődő riportereknek elmagyarázni, hogy nem voltak elkülöníthető gondolatok, volt viszont egy negyedik, egy plusz jelenlévő, s erre hivatkozva sokan az isteni tételként tanították a soha nem publikált eredményt, míg mások csak viccesen megelégedtek annyival, hogy a hallgatók összekacsintós egyetértésével Ron, Vitali és Saharon neve után egy vesszőt és egy kérdőjelet helyeztek el, s így kezdtek bele a kétszer kilencven perc alatt elmondható gyönyörű bizonyításba, amivel nagyszerűen lehetett demonstrálni egyrészt azt a tipikusan függetlenségi érvelést, mely egy apró extra trükkel mégsem csak relatív konzisztencia tételt adott, másrészt azt a kompaktságánál sokkal mélyebb folytonos gondolatmenetet, mely a teljesen diszkrét, de végtelen problémát visszavezette végesre, s amikor a diákok már lemondó sóhajtással vették tudomásul, hogy befejezésképpen huszonhárom eset hosszadalmas és unalmas ellenőrzése következik, akkor vigyorogva előállhattak azzal az ötlettel, mely ezeket egységesen volt képes kezelni.

- Bajban vagyunk – kommunikálta Ron. Ennek nem szabadott volna ennyire könnyen kijönnie.

Ron a harmadik város nagy egyetemének professzoraként került a csapatba, talán hogy legyen, aki vigyázzon a másik kettőre, ő mindenesetre így fogta fel saját szerepét. S ha hárman voltak, s kettejükre a harmadiknak kellett vigyáznia, akkor rá maradt volna elvileg az egyezkedés terhe, az emberiségre való vigyázás is. Hiába próbálták nyugodtra gyúrni a felkészítő team pszichológusai, hiába mutogattak felfele ujjukkal magabiztosan a tábornokok, hogy ők majd onnan követnek és szemmel tartanak mindent, pontosan tudták, hogy ezt nem engedheti Isten, hogy nem lesz műholdas leskelődés, nem lesz ott más csak Saharon, Vitali és Ron, aki most boldogan vette észre, hogy ő aggódik, nem valaki a közösből, hogy megint vannak saját gondolatok, bár még mindig a fejében voltak a többiekéi is.

Megérkeztek. Nem voltak ugyan a csúcson, de Saharon azt gondolta, hogy megjöttek, és a többiek egyet kellett, hogy értsenek. Vitali immár megnyugodva keresett valami kevésbé poros helyet, kicsit nehézkesen leült, megigazította a térdén a nadrágját, és szájával valami dallamszerűséget pöfékelve várt. Ron körbesétált, kijelölte a tér határait, ahol mindennek meg kellett történnie. Azt remélte, a határok segítenek, a magukra szabott térdarabkát be tudják úgy lakni, hogy ők legyenek otthon. Saharonnak kellett gondolatban rászólnia, hogy hagyja ezt abba, üljön Vitali mellé, maradjon veszteg, nemsokára talán tényleg gondolkodni kell majd, és legfőképpen hagyja, hogy ő járkáljon kedvére a határok közt, melyeket amúgy megfelelőnek talált, és ezt mintegy bátorításul Ron és következésképp Vitali tudomására is hozta. Ekkor Isten elérkezettnek látta az időt, hogy ne csak

érezhető, de értelmezhető is legyen jelenléte. A három férfi gondolatai közé halványkék neonreklám feliratként fűrta be a kérdést, mely kellemetlenül villódzott, és pár betű nem is égett rendesen: Hogyan. Akartok. Élni. ? Meddig?

- Na tessék. Isten jobban izgul, mint mi – mosolyogta a másik kettő felé Saharon, de mivel nem jött újabb üzenet, kénytelenek voltak mégis komolyan venni a kérdéseket. Saharon szokásához híven azonnal gondolatáradatot zúdított társaira: pár másodperc alatt Vitali és Ron fejében termett kényelmes strandpapucs, nagyon sok kréta, egy függőágy, humusz és padlizsánkrém, Saharon felesége, egy iratokkal telepakolt íróasztal, egy soha el nem vesző szemüvegtok, mazsola, nevetés, légkondi, perkelt (vagy hogy is mondták Budapesten, mindenesetre nagyon tiltakoztak, hogy ez nem gulyás), a kilátás az óvárosra, séta a kampuszon, hóesés, jegyzetfüzet reggeli csön...

- Nem akarom tudni – suttozta Ron, pedig elég lett volna csak gondolnia. Saharon elcsodálkozott egy pillanatra, de aztán Vitali fejben jelezte, hogy Ron a meddigről beszélt, és hogy a maga részéről egyetért. Jobb ez úgy, ahogy most van. Mondanak orvosok, biológusok mindenfélét, egy csomó minden még igaz is lehet, mi egészséges, mi nem, átlagosan mennyivel rövidíti meg ez az életet, mi hogyan tart karban, de hogy pont nálam hogyan lesznek a dolgok, azt úgyse lehet tudni, az a véletlenül múlik. És egyetlen megismételhetetlen kísérlet van. És nagyon ellene lennék, hogy ezen változtassunk. Meglepően néztek Vitalira, ez az ernyedt merengés egyáltalán nem volt jellemző rá. Viszont vitatkozni nem tudtak és nem is akartak vele. Ültek és várták a következő kérdést, ami csak nem akart megérkezni.

- Hát akkor legyen hivatalos: szerződünk egy valószínűségi változóra! - kurjantotta az ég felé Saharon, pörgött egyet örömeiben, és azzal a lendülettel majdnem fenékre is ült, de Isten elfogadta ajánlatát. Megint néhány percnyi kényelmetlen csend következett, tudták, hogy nem végeztek még, de már nem nagyon bírták idegekkel.

- Gyerek nem halhat meg! - szólalt meg komoran, de határozottan egyikük, és bár örökre megjegyezték, hogy melyikük volt, sosem árulták el senkinek. - Azt nem szabad, az elviselhetetlen. Próbáltak nem gondolni semmire, de annyit összehoztak, hogy legyen valami pozitív alsó korlát az élethossz értékére. Elkövelték azonban azt a hibát, hogy az apró betűs részt Istenre bízta, amivel ugyan elérték, hogy nem lehetett később pontosan tudni, hogy hány éves kortól érkezhethet a halál, mi lesz az új bar micvó, mikortól lehet rettegni, de nem számítottak arra, hogy Isten kegyességében is kegyetlen lesz, s a Földön már élő hétmilliárd ember is kap egy új kockadobást, mely nem lehet kisebb a titkos értéknél, s így ezalatt az idő alatt gátlástalan szaporodásnak indul az amúgy is túlnépesedő emberiség.

- Lehesse méltósággal. - Nem túlöregedve. - Legalább a szerencséseknek. - Egy szintet megtartva. - Talán még alkotva is.

Nehezen jöttek a szavak, pedig az lett a szabály, hogy a kimondott kérés szól Istenhez és kerül bele a szerződésbe, a gondolat talán finomít, de leginkább csak egymás bátorítására szolgál. Igyekeztek megnyugodni, és még egyszer összeszedni magukat, hogy valahogy értelmes formába öntsék a második törvényt. Végül egyikőjüknek eszébe jutott a novella, amiről fia számolt be, s amelyben az öngyilkosok túlvilágán júliáknak nevezik a magukkal méreggel végzőket, akik irigylésre méltó helyzetben vannak, mert mindenkinek a túlvilágon is megmarad végzetes sérülése külső nyoma, míg a méreg csak belül roncsol. A három tudós nem akart előre nevet adni azoknak a szerencséseknek, akiknek rövid első szakaszt és hosszú nyugdíjaskort sorsolnak. Nem volt teljesen világos, hogy mi volt a kapcsolat köztük és a júliák közt, mindenesetre abban állapodtak meg, hogy az első valószínűségi változó mondja meg, hogy meddig öregszi az adott ember, és a második arról fog rendelkezni, hogy tovább nem öregedve mennyit éljen még.

Felálltak, tébláboltak, és már nem hallották egymás gondolatait. Hirtelen nem is tudták, hogy kommunikáljanak, mert a szavak még Istenhez tartozónak tündek. Mozdulatokat és testtartásokat lestek, fejrázásokat és láblóbálásokat próbáltak értelmezni, de csak saját bizonytalanságukat látták viszont. Végül Vitali tapsolt kettőt, és elindult volna lefele, ha nem látja meg a két kőablát és az odakészített szerszámokat. Isten Hollywoodhoz való vonzódásának újabb jele felbőszítette Vitalit.

- Na ne szórakozzunk! - kiáltotta a szokásosnál erőteljesebb orosz akcentussal. De aztán kézbe vette

a vésőt és a kalapácsot és vadul nekiesett a tábláknak. Gondolatban még elbirkózott kicsit az Örökkévalóval, hogy milyen betűket használjon, de végül is az nem nagyon tiltakozott, hogy az öregedés és a nyugdíj angol megfelelőjének kezdőbetűi kerüljenek a két kőlapra, az összeadásjelet pedig maga varázsolta oda közéjük.

- Majd én viszem – mondta Saharon, mert már ő is észrevette, hogy Isten ezen a délutánon segít neki túllendülni a különböző fizikai nehézségeken. Ron végre felszabadultan nevetett. A visszaúton némán haladtak általában egymás mellett, néha egymás mögött. Saharon a szokott vidámsága mellett most valamilyen büszkeséget is érzett, és egyáltalán nem volt semmilyen készletese a hóna alá szorított törvénytáblákon kívül bármi másra koncentrálni. Vitali egyenes háttal és derékkel, nyugodtan lépkedett két társa között, nézte az eget, és az előttük elterülő félszigetet, el lehetett látni a tengerig. Otthon volt. Ronnak a megkönnyebbüléstől a szakállába csorogtak a könnyei.

Aztán mindez egy pillanat alatt megváltozott, amikor visszaértek Ivánhoz. Saharonnak épp annyi ereje volt, hogy a dzsip platójára és ne a saját lábára ejtse a kőtáblákat, melyekre Ron egy utolsó pillantást vetve konstataálta, hogy száz évvel korábban még legalább egy egyenlőségjel és egy hatványkitevő is jutott az emberiségnek, Vitali pedig tudomást sem véve a sofőrrel az anyósülésen elhelyezkedve elővette telefonját, és felhívta egyik egyetemi kollégáját, hogy érdeklődjön, hogy sikerült a délelőtti szeminárium.

A bosszú

Haragomat zúdítom azokra a népekre, akik kezét emeltek a tudomány emberére. Mert semmibe vették a szellem erejét és feldúlták tanyáját. Rájuk borítom haragomat, s utoléri őket izzó dühöm.

Azt ígértem, s így is tettem: „bevezetlek benneteket a tudomány világába erős kézzel, kinyújtott karral, nagy, félelmetes jelenéssel, jelekkel és csodatettekkel”. S ti áldottatok engem, ki mindezt nektek adtam.

Négy politikusról szólt az Írás: egy okosról, egy rosszról, egy együgyőről és arról, aki még kérdezni sem tud.

Az okos mit mond? Mik ezek a kísérletek, törvények és összefüggések, amiket a tudomány előír nekünk? Neki magyarázd el az elmélet minden részletét, és fejezd be így: ha nem értetted meg az összes apróságot, nem baj. Tied a döntés joga, a vele járó felelősség, a hírnév, a siker és a bukás. Amit nem tehetsz meg, hogy anélkül döntesz, hogy megpróbálnád összegyűjteni a mindentudást.

A rossz mit mond? Mi ez a ti tudományotok? A tiétek, mondja, nem pedig az övé, mert ő kivonja magát a közösségből, megtagad titeket, s megtagad engem. Tőle hát tagadd meg az internetet, vedd el háztartási gépeit, vásítsd el fogát, s ne add meg neki az orvoslás lehetőségét és mondjad: ezt tette értünk Isten, erős kézzel, kinyújtott karral bevezetett minket a tudományba, minket és nem őt, mert őt nem engedte volna a szent megismerendő közelébe.

S az együgyű mit mond? Csak ennyit: mi ez? Te pedig mondd el neki, a tudomány egy eszköz, melyet nektek adtam, hogy a legügyetlenebb kérdésfelvetés is el tudjon vezetni valahova, hogy mindenki tudjon tanulni, több lenni. S az eszközre vigyázni kell, és becsülni kell a rossz választadókat is, csak azokat nem, kik ragaszkodnak rossz válaszukhoz.

Aki pedig kérdezni sem tud, ahelyett te beszélj és idézd neki az Írást: a tudomány alapjai a betűk és a számok. A számok segítenek, hogy megtudd, mennyi költségtérítésre lehetsz jogosult, és a betűket használhatod arra, hogy a számlát megírd.

Ezek voltak elrendeléseim hozzátok, hogyan bánjatok választott vezetőitekkel, s rajtatok állt, mit tartotok meg belőle, mit vesztek el, mit tesztek hozzá. Végtelen jósággal álltam esendőségetekhez:

Elég lett volna nekem, ha tudjátok és művelitek a jó és rossz politikusok arányát.

De ha már több rossz embert választottatok vezetőnek, elég lett volna nekem, ha betartatjátok velük, amiről az Írás szólt.

De ha már nem tartattatok be velük az Írást, akkor elég lett volna nekem, ha ti beláttatok volna, a megismerés útjainál nincs fontosabb.

De ha már nem láttatok ezt be, akkor elég lett volna nekem, ha együgyűként hagyjátok, hogy a tudomány emberei mutassák ezt nektek.

De ha már nem hagytatok megmutatni ezt, akkor elég lett volna nekem, ha nem fordultok áltudományok felé.

De ha már náluk kerestetek hamis megnyugvást, akkor elég lett volna nekem, ha egyenrangúként kezelitek csodatetteim értelmezőit.

De ha már nem kezeltétek őket egyenrangúként, akkor elég lett volna nekem, ha hagyjátok őket a maguk kedvére alkotni.

De ha már nem hagytatok ezt nekik, akkor elég lett volna nekem, ha nem tesztek kárt bennük.

De ti gonoszokat választottatok magatok közül, s nem próbáltatok velük betartatni az Írást. Nem voltak számotokra fontosak a megismerés útjai, s nem hagytatok, hogy a tudomány emberei rávezessenek erre benneteket. Áltudományoktól vártatok hamis boldogságot, s lenéztétek a jelenések igaz értőit. Nem hagytatok nekik nyugtot, s végül kezet is emeltetek rájuk.

Mert titeket csak az eredmény érdekelt, nem az odavezető út. Kiirtlak benneteket mennyiboltom alól.